Наукові перспективи
Видавнича група

СУСПІЛЬСТВО ТА НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ

№ 3(11)2025

Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України

Видавнича група «Наукові перспективи»

Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління

Християнська академія педагогічних наук України

«Суспільство та національні інтереси»

№ 3(11) 2025

Київ – 2025

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group "Scientific Prospects"

All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public Administration

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

«Society and national interests»

№ 3(11) 2025

Kyiv – 2025

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Освіта/Педагогіка»

Bobro N.S. 17
PROSPECTS FOR IMPLEMENTING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM

Mykytenko I.V. 30
LEARNING A FOREIGN LANGUAGE USING MULTIMEDIA MATERIALS DURING DISTANCE LEARNING

Parkheta L.P. 38
MODERN APPROACHES TO TEACHING UKRAINIAN LITERATURE IN GENERAL SECONDARY EDUCATION

Андрощук К.М. 51
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Вдович С.М., Брославська Г.М. 63
ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИКИ ТА МАТЕМАТИКИ

Вишневський Ю.В., Нанівський Р.А., Жукова А.Р., Матіїв Ю.В. 76
ПРОБЛЕМИ ТА ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

88
Воробйова О.П.
СТРАТЕГІЇ ТА МЕХАНІЗМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЛІДЕРСТВА ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ЯКОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Городецька Н. 99
ВПЛИВ МЕНТАЛЬНОЇ АРИФМЕТИКИ НА РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Гречнєва М.О., Зіновєєв І.В., Манько Н. І.-В. 111
ПІДГОТОВКА УЧНІВ ДО ОЛІМПІАД І КОНКУРСІВ З МАТЕМАТИКИ

Дворська А.О. 125
РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВІАЦІЇ

Денисовець Т.М., Денисовець І.В., Квак О.В., Гогоць В.Д. 134
МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ СИТУАЦІЙ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Джеджула О.М., Адамчук Н.Б. 148
ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Жиздюк Г.А. 162
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Карасєвич С.А. 178
РОЛЬ КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ФОРМУВАННІ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ПІД ЧАС ГРИ У ФУТБОЛ

Коберник О.М., Котловий С.А. 190
ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ М'ЯКИХ НАВИЧОК («SOFT-SKILLS») У ПРОЦЕСІ КОМАНДНОЇ РОБОТИ

Корягін В.М., Бобак М.А. 202
ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІТНІХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР

Кочубей О.В. 209
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ WEB-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ В АСПЕКТІ ВИМОГ ДО ЇХНЬОЇ ПІДГОТОВКИ

Криштанович С.В., Біловус Д.І. 222
ВПЛИВ АКАДЕМІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ НА РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОГО ЕТИКЕТУ У МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Кузнецов О.В. 231
ІСТОРІЯ ВИВЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ" В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

Кульбашна Я.А., Гордійчук М.А. 246
МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ДЕНТАЛЬНОЇ ІМПЛАНТАЦІЇ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ СТОМАТОЛОГІЇ

Лалак Н.В., Чорей А.В. 256
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ

Малець Н.Р. 267
РОЛЬ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ У РОЗВИТКУ ОСВІТИ ДОРОСЛИХ У ПОЛЬЩІ: ПІДХОДИ, МЕТОДИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Огірко О.В., Огірко І.В. 277
ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ТА РЕЛІГІЙНІ МОДЕЛІ ЩАСТЯ

Підлипняк І. 291
РОЗВИТОК КОГНІТИВНОЇ СФЕРИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ MIND-FITNESS ТЕХНОЛОГІЙ

Пшенична І.С. 304
ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ АВТОНОМНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЇЇ ПРОФІЛІЗАЦІЇ

Салига Н.М., Калюжний Н.Я. 314
РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Сидорів С.М. 326
ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ (ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ КЕЙС)

Совик Т.О., Косарєва Г.М., Федорова Н.В. 338
РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ШЛЯХОМ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКА МАТЕМАТИЧНИХ ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ

Співаков І.І. 352
СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЯКОСТЕЙ ЦІННІСНОГО ЛІДЕРСТВА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТІВ НАУК ПРО ЖИТТЯ

Стасюк В.А., Ілюха Л.М., Галайдюк М.А., Юденко О.В. 362
МЕДИЧНІ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ПАРАОЛІМПІЙСЬКИХ АТЛЕТІВ

Товкун Л.П. 379
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Токменко О.П. 394
БІЛІНГВАЛЬНИЙ ПІДХІД ПРИ ФОРМУВАННІ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Торічний О., Тушко К. 406
ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ВИЩОГО ВІЙСЬКОВОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Троценко Д.В. 417
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-МАСОВОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Троцький Р.С. 428
ОЦІНЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Філіппович Т.М. 442
ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

СЕРІЯ «Публічне управління та адміністрування»

Kryshnii P.I., Nykyforov O.V. 455
ISRAELI SPECIAL FORCES UNITS: STRUCTURE, TACTICS AND OPERATIONAL ANALYSIS

УДК 378.147:81'243](045)

https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3(11)-442-454

Філіппович Таміла Миколаївна викладач кафедри теорії та практики іноземних мов, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, тел.: (067)2600569, https://orcid.org/0000-0001-7030-9212

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Освітні реформи, що відбуваються в Україні останні десятиліття та входження її до європейського освітнього простору змінило кут погляду на освітній процес в цілому та на підходи, що застосовувалися на теренах освіти ще до недавнього часу.

Сьогодні перед освітньою системою гостро стоїть проблема активного творчого сприйняття знань, навчальний процес стає більш захоплюючим і цікавим, спрямованим на розкриття значення одержуваних знань і їх практичне застосування у житті. Вирішення цих завдань вимагає застосування нових педагогічних підходів і методів.

Застосування проєктної роботи − важлива практика, яка надає можливість здобувачам освіти набувати та застосовувати компетенції XXI століття. У сучасній педагогіці проєктна діяльність набуває особливого значення. Цей вид діяльності широко застосовується у багатьох освітніх сферах та набуває усе більше прихильників, серед яких є і викладачі іноземних мов.

Введення методу проєктів у процес вивчення іноземних мов базується на конструктивному висновку, що ця технологія розвиває уміння ефективної взаємодії у колективі, покращує вже наявні навички командної роботи, формує навички словесного та невербального спілкування, навички критичного та логічного мислення. Це важливі інструменти для успішного навчання як учнів у закладах загальної середньої освіти, так і студентів у закладах вищої освіти, як майбутніх фахівців, що застосовуватимуть іноземні мови у майбутній професійній діяльності.

У цій праці розглянуто особливості застосування проєктної технології у процесі вивчення іноземних мов. Описано різні аспекти використання методу проєктів на заняттях з іноземної мови. Проаналізовано вплив методу на комунікативні здібності студентів, рівень їхнього практичного володіння іноземною мовою. Доведено, що застосування проєктної технології спрямовано на розвиток творчих здібностей студента і є мотиваційним фактором стимулювання його самостійної навчальної діяльності.

Ключові слова: проєктні технології, вивчення іноземних мов, командна робота, розвиток творчих здібностей, інноваційні технології.

Filippovych Tamila Mykolaivna Lecturer of the Department of Theory and Practice of Foreign Languages, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, https://orcid.org/0000-0001-7030-9212

APPLICATION OF PROJECT TECHNOLOGY IN THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Abstract. Educational reforms taking place in Ukraine in recent decades and its entry into the European educational space have changed the perspective on the educational process as a whole and on the approaches used in the field of education until recently.

Today, the educational system is faced with an acute problem of active creative perception of knowledge, the educational process is becoming more exciting and interesting, aimed at revealing the meaning of the knowledge gained and its practical application in life. Solving these problems requires the use of new pedagogical approaches and methods.

The use of project work is an important practice that enables students to acquire and apply the competencies of the 21st century. In modern pedagogy, project activity is gaining special importance. This type of activity is widely used in many educational areas and is gaining more and more supporters, among whom are teachers of foreign languages.

The introduction of the project method into the process of learning foreign languages is based on the constructive conclusion that this technology develops the skills of effective interaction in a team, improves existing teamwork skills, forms verbal and non-verbal communication skills, critical and logical thinking skills. These are important tools for successful learning of both students in secondary education institutions and students in higher education institutions as future specialists who will use foreign languages in their future professional activities.

This work examines the features of the application of project technology in the process of learning foreign languages. Various aspects of using the project method in foreign language classes are described. The influence of the method on students' communicative abilities, the level of their practical proficiency in a foreign language is analyzed. It is proved that the application of project technology is aimed at developing the student's creative abilities and is a motivational factor stimulating his independent learning activity.

Keywords: project technologies, learning foreign languages, teamwork, development of creative abilities, innovative technologies.

Постановка проблеми. Знання іноземних мов у сучасному світі – це нагальна потреба та суттєва перевага фахівця будь-якої галузі на ринку праці, адже розвиток умінь та вдосконалення навичок є необхідним процесом у професійному зростанні, яке відбувається у тому числі за допомогою різних інструментів, таких як закордонні стажування, опрацювання іншомовної наукової літератури, обмін досвідом. Для більш ефективного вивчення іноземних мов застосовуються як класичні методи, так і сучасні, які виникли у XX та на початку XXI століття.

У наш час процес навчання іноземних мов реалізується за допомогою різноманітних технологій, метою яких є не тільки трансляція знань, а й виявлення та розвиток творчих інтересів і здібностей кожного студента, стимулювання його самостійної продуктивної навчальної діяльності, які найбільш ефективно забезпечуються саме проєктною методикою.

Очікуваним результатом цього дослідження є виявлення переваг застосування проєктної технології у практичній діяльності, спрямованій на вивчення іноземних мов. Окреслені нижче особливості методу складають матеріал, який можна використовувати викладачам, вчителям, студентам та методистам у навчальній практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи джерела, що описують застосування проєктної технології у вивченні іноземних мов, варто зазначити, що проблемою навчання студентів на основі використання методу проєктів займались як вітчизняні – Е. Арванітопуло, Ф. Бегьом, І. Дичківська, О. Дем'яненко, О. Коберник, П. Китайгородська, М. Моісеєва, С. Ніколаєва, І. Олійник, Є. Полат, О. Цимбал так і закордонні педагоги-дослідники: Дж. Д`юї, В. Кілпатрік, Е. Коллінгс, Є. Паркхерст.

Мета статті – дослідити особливості застосування проєктної технології та зробити висновки щодо її впровадження у викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Вважаємо, що ця мета може бути реалізована через розкриття сутності явища методу проєктів та історію його виникнення, виявлення основних особливостей використання методу проєктів, визначення ролі викладача при використанні проєктної методики, протягом занять з іноземних мов у закладах вищої освіти, аналіз переваг та недоліків цього методу.

Виклад основного матеріалу. Навчальний процес сьогодення знаходиться у стані постійних змін та пошуку найвдаліших методів, спрямованих на практичне застосування отриманих здобувачами знань у житті. Досягнути таких цілей допоможе застосування нових методів навчання.

Що ж вкладають науковці в поняття «методу»? Методи навчання – це «упорядковані способи діяльності вчителя й учнів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань» [1, с. 150].

Історія виникнення проєктного методу сягає більш ніж столітньої давнини. У педагогічному світі цей метод став відомим завдяки представникам американського руху прогресивної освіти. Дидактичні основи цього методу розробив педагог і філософ Джон Д`юї, на результатах його дослідження була заснована наукова школа Чиказького університету. Він та його послідовники В. Кілпатрик, Е. Коллінгс, Е. Паркхерст обґрунтували ідеї проєктної діяльності. Провідна ідея наукової школи полягала в тому, щоб діяльність, яку виконує дитина будувалася за принципом: «Все із життя, все для життя». Дж. Д`юї стверджував, що головним завданням у навчанні дитини є розвиток мислення, який відбувається не під час засвоєння теоретичних знань, а на практиці розв'язання певних завдань. Для цього потрібна взята з реального життя проблема, знайома і значуща для дитини, для вирішення якої їй необхідно докласти отримані знання і нові, які ще належить здобути. «Постійно вчитися від життя і формувати такі умови, які б вчили людину у процесі її життя, – це і є найкращий навчальний результат», – вважав Дж. Д'юї [2, с. 5].

Послідовником ідей Дж. Д'юї став його студент, а пізніше американський професор Вільям Герд Кілпатрик. Саме він назвав спосіб навчання, запропонований Дж. Д'юї, методом проєктів. В. Кілпатрик розробив цю концепцію та популяризував її у всьому світі у своїй відомій статті «Метод проєкту» у 1918 році.

Незважаючи на критику Дж. Д`юї, і на те, що концепція В. Кілпатрика ніколи не була успішно реалізована, його стаття 1918 р. все ще вважається класичним текстом проєктного підходу в усьому світі [3, с. 3].

Запропонована Кілпатриком типологія проєктів стосувалась практично будь-якої сфери: математики, механіки, інженерії, музики і, звичайно, вивчення іноземних мов. На відміну від своїх попередників, В. Кілпатрик не пов'язував проєкт з конкретною предметною галуззю.

Метод проєктів як дидактична система поширився не лише в США, а й у інших країнах, зокрема в Україні. Але з 1930-х по 1960-ті роки XX століття інтерес до використання проєктної діяльності знизився повсюди і, відповідно, кількість згадок його в літературі цього періоду невелика, але у 1960-1990 роках зацікавленість у ньому знову зросла.

У 1980-х та 1990-х роках дослідники освіти все частіше помічали, що коли студентам нудно, вони гірше навчаються. Опитування студентів показали, що майже всі вони нудьгують на заняттях, навіть ті, хто добре навчається і вправно складає іспити. Приблизно в 1990 році дослідникам освіти стало очевидно, що проблема не в студентах, а в структурі навчання.

На початку 90-х років XX-го століття використання проєктної діяльності відновилось у вітчизняній освіті. Головною причиною цього була поява інформаційних технологій у навчальному процесі. Особливо часто метод використовувався на уроках іноземних мов, що пов'язують з активною діяльністю англомовних країн, Корпусу Миру, волонтерським рухом тощо [4, с.6].

Звісно, з часом проєктна діяльність набула певних змін. Якщо в минулому столітті метод проєктів був новою і недостатньо добре дослідженою ділянкою педагогіки, то на сьогоднішній день – це стандартний засіб навчання, який має велику кількість прихильників завдяки вдалому поєднанню теоретичних знань з практичним застосуванням.

Класна аудиторія стає не лише місцем, де можна отримати теоретичні знання з мови, що вивчається (з граматики, фонетики, лексики і т.д), а й місцем, яке дозволяє здобувачам вищої освіти досліджувати різні сфери та питання, в яких використовується мова. Тобто, студенти одразу отримують можливість використати отримані знання на практиці і зрозуміти для чого саме вони вивчають іноземну мову.

Дедалі більшого розвитку у підготовці студентів у закладах вищої освіти набуває проєктна методика, оскільки саме такий метод навчання іноземних мов сприяє формуванню у студентів мотивацій до вивчення іноземної мови, сприяє активізації мислення, пам'яті та уваги, розвиває лінгвістичні та соціокультурні здібності, удосконалює професійні іншомовні компетенції студентів в усному та писемному мовленні. Проєктний метод можна назвати пошуковою науковою діяльністю, оскільки студент перебуває у творчому пошуку необхідної інформації, засобів та методів для відповідного індивідуального чи групового представлення проєкту в процесі аудиторних занять. Протягом підготовки і реалізації проєкту активізуються пасивні лексичні, граматичні, методичні знання та уміння студента, проявляються його професійні здібності.

Проєкт з точки зору освітнього процесу являє собою комплексне завдання, яке відображає поставлену проблему і орієнтоване на конкретну діяльність здобувачів освіти. Метод проєктів − це метод навчання, в якому студенти навчаються шляхом активного залучення до реальних та особистісно значущих проєктів [5]. Результатом проєкту є безпосередній результат діяльності здобувачів освіти і знайдений спосіб вирішення поставленої проблеми.

Проєктна діяльність – це той напрям педагогіки, який спрямований на прикладне використання і вдосконалення знань і навичок здобувачів освіти у сучасних освітніх системах [6]. Основною вимогою до застосування методу проєктів є конкретизація проблеми, на розв'язання якої спрямована робота над певним проєктом. Проблема в рамках навчання може носити дослідницький, інформаційний або практичний характер.

Існують певні вимоги, які необхідно враховувати під час організації проєктної діяльності. Серед них можна відзначити:

- наявність проблеми, яка в науковому і дослідницькому сенсі найбільш значима і вимагає наявності інтегрованого знання для її вирішення;
- застосування на практиці методів дослідження, які базуються на використанні певної послідовності дій;
- теоретична, практична, моральна, пізнавальна значущість результатів, отриманих після застосування методу проєктів;
- структурування основної частини роботи над проєктом із зазначенням підсумків.

Метод проєктів надає можливості для вирішення нагальних питань і проблем. Але викладачу необхідно враховувати специфіку дисципліни, яку він викладає, під час впровадження проєктної діяльності на уроках. Також необхідно пам'ятати, що існуть різни типи проєктів і кожний має свої певні нюанси.

Американський професор Е. Колінгс була першою, хто спробувала класифікувати навчальні проєкти:

- проєкти ігор – групові заняття з дітьми: різноманітні ігри, народні танці, драматичні постановки тощо;
- екскурсійні – проведення цільових екскурсій, метою яких є вивчення проблем, пов'язаних з навколишньою природою і суспільним життям;
- оповідальні – розповіді дітей у найрізноманітнішій формі: усній, письмовій, вокальній, художній, музичній тощо;
- конструктивні – проєкти, націлені на створення корисного продукту.

Через різні підходи до класифікації виникла ціла низка параметрів, за розрізняють проєкти за:

- складом учасників проєктної діяльності: індивідуальні, колективні (парні, групові);
- характером партнерських взаємодій між учасниками проєктної діяльності: (кооперативні, змагальні, конкурсні);
- рівнем реалізації міжпредметних зв'язків: монопредметні, міжпредметні, надпредметні;
- характером координації проєкту: безпосередній (твердий чи гнучкий), прихований;
- тривалістю: короткі, середньої тривалості, тривалі;
- метою і характером проєктної діяльності: інформаційні, ознайомлювальні, пригодницькі, мистецькі, науково-пошукові, конструкційні тощо.

За типом продукту, що є результатом проєктної діяльності, їх можна розділити на:

- Технологічні − націлені на модернізацію існуючих і розробку нових технологій, вправ для навчання, дизайнерські розробки, соціальні техніки і т. ін.;

- Дослідницькі – цілком підпорядковані логіці дослідження і ті, що мають структуру, наближену до наукового дослідження;
- Творчі – не мають точної структури для діяльності учасників. Структура створюється під час роботи над проєктом і підпорядковується обставинам;
- Інформаційні – націлені на збирання, оформлення й представлення інформації, її аналіз та узагальнення фактів;
- Практико-орієнтовані – з самого початку чітко визначається результат діяльності учнів.

Також велике значення при вивченні іноземної мови грають міні-проєкти, які можуть бути виконані не тільки в письмовій формі, а й в усній. Основні форми міні-проєктів: монологічне та діалогічні висловлювання, таблиці, малюнки. Практикуючи проєктну діяльність на уроках, у більшості випадків доводиться мати справу зі змішаними типами. Кожен тип проєкту унікальний і має свою кількість учасників, кількість етапів, терміни виконання. Працюючи над певним типом проєкту, необхідно враховувати особливості кожного з них.

Для викладачів іноземної мови проєктний метод – це один із тих засобів, який допомагає досягти результатів у викладанні іноземної мови якомога ефективніше та швидше. Методи навчання неможливо використовувати як певні «алгоритми», викладач повинен бути креативним і вміти пристосовуватись до обставин навчального процесу [7, с. 159-160].

Використання проєктної роботи на заняттях з іноземної мови вимагає підготовки та планування. Розробляючи навчальний план, викладачі мають вирішити які ідеї для проєктів можуть стати важливими та цікавими. Іноді ідеї для проєктів з`являються в контексті навчальної програми. В іншому випадку можна заощадити час та знайти відповідні ідеї для проєктної діяльності, вивчивши безліч ресурсів, доступних в Інтернеті та в навчальних посібниках.

Уроки іноземної мови відрізняються своєю комунікативною спрямованістю, тому педагог відповідальний за створення позитивної атмосфери спілкування.

Викладач має також простежити за послідовним і злагодженим виконанням всіх етапів роботи. Проєктна робота має виконуватися поетапно. Кожен етап займає важливу позицію у створенні якісного проектного методу:

1) етап підготовки – визначення теми, уточнення цілей, вибір робочої групи;

2) етап планування – аналіз проблеми, визначення джерел інформації, постановка завдань і вибір критеріїв оцінки результатів, розподіл ролей в команді;

3) етап дослідження – збір необхідної інформації для проведення дослідження;

4) етап висновків – аналіз отриманої в ході дослідницької роботи інформації;

5) захист проєктів – оформлення та підготовка результатів роботи; усний захист із презентацією;

6) оцінка результатів і процесу (рефлексія) – захист проєктів, участь у колективній оцінці результатів.

При застосуванні необхідно притримуватися деяких принципів:

а) завдання мають перебувати на такому рівні складності, щоб здобувачі освіти могли завершити роботу з раціональними зусиллями;

б) на кожного члена групи покладені деякі конкретні обов'язки;

в) у кожної групи є мета і мотивація для роботи по досягненню мети;

г) викладач слідкує за ходом роботи груп у регулярні проміжки часу, аналізує прогрес, надає зворотний зв'язок [8, с. 223].

Метою педагога є навчити студентів самостійно виконувати всі етапи проєктної діяльності, переходити з одного етапу на інший, контролювати реалізацію проєкту без допомоги викладача.

Це означає, що основну і центральну частину роботи студенти роблять без постійного контролю викладача, до допомоги якого вони вдаються за необхідності. Викладач координує процес роботи, підтримує неперервність виконання проєкту, іноді допомагає з пошуком інформації, заохочує учнів та оцінює всю виконану роботу. Викладачі потрібні для того, щоб полегшити відкриття учням та провести процес від початкового проєктування до можливого завершення [9].

Оцінюючи виконану роботу, викладач має приділити основну увагу на те, чи були сформовані певні знання та навички, чи був отриманий досвід. Під час перевірки проєкту, потрібно звертати увагу не тільки на використання мови, але і на ступінь творчості студента та оригінальності підходів під час виконання ним проєкту [10, с.28].

Існує декілька способів оцінювання групових проєктів:

1) однаковий бал для всіх учасників проєктної діяльності;

2) індивідуальна оцінка для кожного учасника за виконану роботу;

3) дві оцінки: одна – за індивідуальну роботу, інша – за результат спільної проєктної діяльності;

4) бал, який самостійно розподіляється учасниками між собою відповідно до внеску в проєкт [11].

Педагог має контролювати і оцінювати проєктні роботи; мотивувати і підтримувати; за необхідності виступати консультантом, але студенти повинні самостійно ознайомитись з цим видом діяльності і самостійно виконати всі етапи, що в результаті допомогає формуванню проєктних вмінь.

Для того, щоб зрозуміти чи варто використовувати метод проєктів на уроках іноземної мови, необхідно знати всі переваги і недоліки даного педагогічного інструментарію.

Безперечно, метод проєктів має величезну кількість переваг. Під час виконання проєктних робіт готовність більшості студентів експериментувати з іноземною мовою збільшується. Спостерігається підвищення мотивації, адже студенти отримують право вибору, можливість самим контролювати процес і співпрацювати з іншими здобувачами освіти. Завдяки проєктній діяльності студенти засвоюють нові знання набагато швидше. Це відбувається завдяки творчому процесу під час пошуку вирішення поставленої проблеми.

Це метод навчання, що підкреслює освітні можливості, які є міждисциплінарними, студентоцентрованими, спільними й інтегрованими із реальними проблемами і практиками [12].

У більшості студентів розвивається комунікативна компетентність (в основному дискурсивна компетентність, тобто здатність до спілкування); граматична компетентність (знання лексики і правил морфології, синтаксису, граматичної семантики), соціокультурна компетентність (соціальні навички і навички співпраці значно покращуються).

Проєктна робота сприяє не тільки інтелектуальному розвитку, а й покращенню соціальних навичок. Робота в проєктах допомагає студентам зрозуміти, що робота в команді тягне за собою певні зобов'язання. Студенти розвивають навички вирішення конфліктів і вчаться бути відповідальними щодо ролей, покладених на них. Найголовніше, що всі студенти, незалежно від рівня володіння мовою або інтенсивності мотивації, розвивають свої кооперативні навички.

Але, зрозуміло, що метод проєктів має і певні і недоліки. Викладач забов`язаний знайти баланс між наданням студентам незалежності і контролем за адекватним структурування думок. Крім того, деякі учні можуть використовувати для виконання завдання не іноземну мову, а свою рідну і вчитель повинен спонукати до використання іноземної мови. Певною проблемою може стати різний рівень мовної підготовки. Для того, щоб створювати і обговорювати проєкти, учні повинні мати певний багаж знань з лексики і граматики, яка стосується обраної для проєкту теми [13, с. 14].

Під час застосування проєктної роботи можна зіткнутися з тим, що студенти можуть бути незнайомі з груповою роботою. Під час поділу групи на різні ролі можуть виникнути певні проблеми. Кожен у групі має виконувати свою роль, але іноді одна роль може сподобатись двом студентам, або залишиться роль, яка не підходить нікому. Або можливо, що одні студенти можуть домінувати в роботі, в той час як інші будуть виконують занадто малий обсяг роботи. А це в свою чергу може викликати труднощі з оцінюванням

проєктів. Нарешті, деяким учням важко погодитися з новою роллю вчителя як координатора і наставника, а не в якості джерела знань і постачальника рішень.

На початку роботи над проєктом деякі студенти відчувають себе ніяково, коли їм надають можливість вибору (наприклад, вибір теми, формування команди) і, таким чином, побоюються проєктної роботи. Якщо у студента немає попереднього досвіду роботи із обраною темою, то використання методу проєктів може викликати певну складність. Тому спочатку викладач має надати учням теоретичні знання по темі, а вже потім використовувати ці знання як базу для самого проєкту.

Але, незважаючи на недоліки та труднощі, метод проєктів сприяє розвитку найголовніших здібностей: уміння працювати з різноманітними джерелами інформації, уміння працювати з різними людьми та уміння працювати самостійно. Використовуючи цей метод, викладач повинен пам'ятати, що лише правильно організована робота матиме позитивний вплив на здобувачів освіти, сприятиме самостійному отриманню знань і досвіду, розвиватиме у них вміння працювати з новою інформацією, застосовуючи критичне мислення, проявляти ініціативу.

Студенти, які мають досвід проєктної діяльності, легше пристосовуються до обставин реального життя і можуть з більшою легкістю планувати і орієнтуватися у життєвих обставинах, а також є більш соціалізованими. Проєктний підхід сприяє посиленню індивідуалізації процесу навчання, пошуку оптимального поєднання теорії та практики, актуалізації наявних знань та умінь студентів. Він дає змогу врахувати індивідуальні особливості кожного учня, сприяє мотивованому досягненню поставлених цілей.

Для викладача іноземної мови вміння використовувати метод проєктів є показником інноваційного мислення, високої кваліфікації, орієнтації на розвиток мовних навичок своїх учнів.

Висновки. Застосування проєктної технології є надзвичайно актуальним у сучасному освітньому процесі закладів вищої освіти. Цей вид діяльності стимулює у студентів інтерес за рахунок нестандартного підходу до вивчення матеріалу і мотивує не тільки до пошуку нової інформації та набуття знань і навичок, але й до розвитку творчих здібностей.

Аналіз проєктної діяльності у процесі вивчення іноземної мови ілюструє невичерпний потенціал даного методу стосовно розвитку практичних навичок здобувачів вищої освіти, збільшенню мотивації та пізнавального інтересу, розвитку соціальних навичок, навичок командної роботи.

Наявність елементів пошукової та творчої діяльності створює умови для особистісного зростання студента, формує гарні якості такі як самостійність, відповідальність, цілеспрямованість. Робота над проєктом дає змогу студен-

там проявити себе, показати свої організаторські здібності, приховані таланти, а також розвинути уміння самостійно здобувати знання, що є дуже суттєвим моментом для організації процесу навчання.

Проєктна робота передбачає включення механізмів запам'ятовування та відтворення інформації; передачу інформації іншим; застосування знань у варіативних ситуаціях; розуміння причино-наслідкових зв'язків, співвідношення частини і цілого тощо.

Метод проєктів сприяє не лише розкриттю здібностей і можливостей кожного студента, а й усвідомленню особистісних ресурсів, оцінюванню власних можливостей та перспектив.

Застосування на уроках іноземної мови методу проєктів робить навчальний процес доступним, цікавим, посильним для кожного здобувача вищої освіти, сприяє формуванню вмінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, спонукає до розвитку творчих здібностей студентів.

Цей вид діяльності має і певні недоліки, такі як: різний рівень мовної підготовки здобувачів освіти; не всі студенти готові до самостійної роботи; при створенні спільного проєкту важко оцінити індивідуальний внесок кожного учасника і т.ін. Але, незважаючи на це, проєктна діяльність є ефективною інноваційною технологією, яка значно підвищує рівень володіння мовним матеріалом, розширює кругозір здобувачів освіти, підвищує рівень самостійності, сприяє згуртованості студентів.

Для викладача іноземної мови проєктна діяльність є можливістю оцінити чи переглянути потреби та інтереси здобувачів освіти. Саме метод проєктів може виступити тим інструментарієм, який допоможе організувати між студентами та викладачем обмін знаннями та досвідом, отриманими як в межах навчального закладу так і поза ним.

Проєктна діяльність дозволяє педагогу удосконалювати свої особистісно-професійні компетенції, підвищувати професійний рівень, більш вдало проєктувати власну професійну діяльність, створювати умови для розвитку індивідуальних якостей студентів, у поєднанні з формуванням іншомовної компетенції.

Отже, метод проєктної технології може застосовуватися у процесі вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти задля підвищення мотивації у навчальній діяльності, розвитку творчих здібностей здобувачів вищої освіти та для здобуття різного типу компетентностей таких як іншомовна комунікативна компетентність, соціокультурна, лінгвокраїнознавча, та інші.

Література:

1. Кузьмінський А. І. Педагогіка: Підручник / А. І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. К.: Знання-Прес, 2008. 447с.

2. Генкал С. Є. Дидактичні можливості індивідуальних освітніх проектів учнів профільних класів. *Наукові записки ВДПУ, Серія «Педагогіка і психологія»* Вінниця, 2005. № 14. С. 15-17.

3. Michael Knoll Project method [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.academia.edu/26740694/Project_Method_2014_ (10.02.2025)

4. Турчина, Т. В. Проектне навчання на уроках іноземної мови/ Т.В. Турчина // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (11-12 березня 2010р.) Полтава, 2010. С. 91

5. What is PBL? [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.pblworks.org/what-is-pbl (10.02.2025)

6. Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: практико зорієнтований збірник [наук. Ред. І. Г. Єрмаков]. К.: Департамент, 2003. 500 с.

7. Michael Knoll Project method [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.academia.edu/26740694/Project_Method_2014_ (10.02.2025)

8. Купрікова С. В. Шляхи реалізації проектної методики при навчанні іноземної мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 4. С.223

9. How Project-Based Learning Is Helping Students Build 21st Century Skills [Електронний ресурс]. Режим доступу:
https://edtechmagazine.com/k12/article/2019/11/how-project-based-learning-helping-students-build-21st-century-skills-perfcon (10.02.2025)

10. Бегьом Ф. Проект на уроці іноземної мови/ Ф. Бегьом // К.: Основа, 2007. 45с.

11. Getting the most from groupwork assessment. Assessment Standards Knowledge exchange Oxford Brookes University, Business School. [Електронний ресурс]. URL: https://radar.brookes.ac.uk/radar/file/2550091b-a022-01c3-3d39-6863738f5287/2/Obu123_GroupWork.pdf (10.02.2025)

12. The Effect of Project-Based Learning on Learning Motivation and Problem-Solving Ability of Vocational High School StudentsProject Based Learning & Student Achievement: [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.ijiet.org/vol6/779-EP00028.pdf

13. Олійник І. П. Використання методу проектів на уроках англійської мови як один із шляхів формування комунікативної компетентності учня. Котовськ: Котовськ, 2012. 21 с.

References:

1.Kuzminskyi, A. I., & Omelianenko, V. L. (2008). *Pedahohika: Pidruchnyk* [Pedagogy: A textbook]. Zhania-Press.

2. Henkal, S. Y. (2005). Dydaktychni mozhlyvosti indyvidualnykh osvitnikh proiektiv uchniv profiliovanykh klasiv [Didactic opportunities of individual educational projects for students of specialized classes]. *Naukovi zapysky VDPu, Seriia "Pedahohika i psykholohiia"*, (14), 15-17.

3. Knoll, M. (2014). *Project method* [Electronic resource]. Retrieved from https://www.academia.edu/26740694/Project_Method_2014_ (Accessed: 10.02.2025).

4. Turchina, T. V. (2010). Proiektne navchannia na urokakh inoziemnoi movy [Project-based learning in foreign language lessons]. In *Zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (pp. 91). Poltava.

5. PBLWorks. (n.d.). *What is PBL?* [Electronic resource]. Retrieved from https://www.pblworks.org/what-is-pbl (Accessed: 10.02.2025).

6. Yeremakov, I. H. (Ed.). (2003). *Metod proiektiv: tradytsii, perspektyvy, zhyttievi rezultaty* [Project method: Traditions, perspectives, life results]. Departament.

7. Knoll, M. (2014). *Project method* [Electronic resource]. Retrieved from https://www.academia.edu/26740694/Project_Method_2014_ (Accessed: 10.02.2025).

8. Kupriikova, S. V. (2013). Shliakhy realizatsii proiektnoi metodyky pry navchanni inoziemnoi movy [Ways of implementing project methodology in foreign language teaching]. *Pedahohichni nauky: teoryia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 4(30).

9. EdTech Magazine. (2019, November). *How project-based learning is helping students build 21st century skills* [Electronic resource]. Retrieved from https://edtechmagazine.com/k12/article/2019/11/how-project-based-learning-helping-students-build-21st-century-skills-perfcon (Accessed: 10.02.2025).

10. Behohm, F. (2007). *Proiekt na urotsi inoziemnoi movy* [Project in foreign language lessons]. Osnova.

11. Oxford Brookes University. (n.d.). *Getting the most from groupwork assessment*. Assessment Standards Knowledge Exchange. [Electronic resource]. Retrieved from https://radar.brookes.ac.uk/radar/file/2550091b-a022-01c3-3d39-6863738f5287/2/Obu123_GroupWork.pdf (Accessed: 10.02.2025).

12. The Effect of Project-Based Learning on Learning Motivation and Problem-Solving Ability of Vocational High School Students. (n.d.). *Project-based learning & student achievement* [Electronic resource]. Retrieved from https://www.ijiet.org/vol6/779-EP00028.pdf

13. Oliinyk, I. P. (2012). Vykorystannia metody proiektiv na urokakh anhiiskoi movy yak odyn iz shliakhiv formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti uchnia [Using the project method in English language lessons as a way to form students' communicative competence]. Kotovsk: Kotovsk.